

9/1966.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag om utverkande av ett extraordinarie an-
slag för om- och tillbyggnad av Ålands central-
sjukhus.

Sedan Republikens President den 29 oktober 1948 stadfäst Ålandsdele-
tionens beslut av den 5 maj samma år angående beviljande av ett extra-
dinarie begynnelseanslag för uppförande av ett centralsjukhus på
Åland samt därefter ytterligare erforderliga tilläggsanslag blivit an-
slutade, kunde under loppet av år 1952 Ålands centralsanatorium med 50
vårdplatser och under loppet av år 1953 Ålands centralsjukhus med 100
ordinarie vårdplatser samt med 10 platser, som vid behov kunde iordning-
ställas för vården av epidemiskt sjuka patienter, tagas i användning.
Omfattningen av dessa sjukvårdsanläggningar motsvarade vid denna tid-
punkt landskapets av fackmyndigheter beräknade och planerade behov.
Under det decennium, som förflutit, har dock läkarvetenskapen snabbt
gått framåt och i synnerhet på diagnostikens område ställes numera helt
andra krav på förberedande undersökningar och analyser av symptom och
störningar än tidigare. Likaledes har de tekniska möjligheterna på la-
boratorie- och röntgendiagnostikens område i hög grad utvecklats med
därav följande krav på större utrymmen och mera personal. Beträffande
poliklinikverksamheten vid sjukhuset åter bör nämnas, att utrymmena för
sådan vårdverksamhet i tiden hade planerats endast för sådana patienter,
som av andra läkare skulle remitteras till centralsjukhuset för sär-
skilda vårdåtgärder. På grund av den stora läkarbrist, som råder i vårt
land och som gör sig särskilt kännbar i landsorten, har det dock icke
 varit möjligt att vid Ålands centralsjukhus upprätthålla endast en re-
 misspoliklinik utan i den mån tillgången på läkare inom den öppna vår-
 den blivit begränsad har landskapsstyrelsen varit nödsakad att vid
 centralsjukhuset inrätta en förhållandevis omfattande öppen poliklinik-
 verksamhet.

Under årens lopp har utrymmesproblemen med avseende å laboratorium,
röntgen och poliklinik vid centralsjukhuset blivit alltmer svårbemäst-
rade och ehuru landskapsstyrelsen i samråd med berörda läkare i olika
repriser varit nödsakad att godtaga nödlösningar av utrymmesfrågan, lös-
ningar, som dels i vissa fall inneburit att ifrågavarande sjukvårdsarbe-
te på ett oändamålsenligt sätt splittrats på särskilda rumsenheter, be-
lägna i olika våningar eller t.o.m. i olika huskroppar och dels åter
inneburit att vissa grenar av verksamheten helt måste nedläggas, har för-
hållandena nu utvecklat sig därhän, att nya och ändamålsenliga lokali-

er i skyndsam ordning borde anordnas för att undvika att berördaksamhet vid Ålands centralsjukhus med avseende å effektivitet och niska möjligheter sjunker under den nivå, som med tanke på såväl den icinska utvecklingen som de geografiska förhållandena bör anses godbar och erforderlig.

Landskapsstyrelsen har för att utreda förhållandena på hälso- och kvårdens område i landskapet Åland tillsatt en särskild kommitté un- chefläkaren Gunnar Hellströms ordförandeskap. Denna kommitté har u icke inkommit med begärt förslag till omorganisation av hela hälso- sjukvården i landskapet men har dock i ett delbetänkande föreslagit, särskilda utrymmen vid Ålands centralsjukhus skulle utvidgas och erniseras genom en om- och tillbyggnad av sjukhuset.

Av det utredningsmaterial, som kommittén tillställt landskapsmyndig- erna kan inhämtas, att antalet laboratorieundersökningar vid Ålands tralsjukhus ökat från 33.296 år 1955 till 57.087 år 1965 och att över 00 nya undersökningar, som ej alls förekommit år 1955, utförts under 1965. Den procentuella ökningen av antalet laboratorieundersökningar er berörda tidsperiod utgör sålunda c. 70 %. Vissa mera tidskrävande cialundersökningar har ökat med över 200 %. Antalet röntgenundersök- gar åter har ökat från 2.480 år 1955 till 7.796 år 1965, d.v.s. med a än 200 %. Till denna utveckling av röntgendiagnostiken har själv- let också bidragit den omständigheten, att vid centralsjukhuset varit tälld en ordinarie röntgenöverläkare från och med den 15 maj 1961.

polikliniken, exklusive gynekologiska avdelningen, har antalet besö- de ökat från 8.647 år 1956 till 12.905 år 1965, d.v.s. en ökning med 50 %. Vid bedömningen av ovanstående sifferuppgifter i allmänhet och besöksfrekvensen vid allmänna polikliniken i synnerhet bör man givet- , förutom vad ovan nämnts, också beakta den särskilda belastning på arbetet, som den alltmer tilltagande turistströmmen till landskapet för. Också i detta hänseende bör landskapets särförhållanden själv- let beaktas.

Ovannämnda utredningskommitté har i samråd med arkitekten Reino Koi- a, SAFA, och i enlighet med medicinalstyrelsens rekommendation i en l chefläkaren vid Ålands centralsjukhus riktad skrivelse av den 3 1965 utarbetat ett program för en om- och tillbyggnad av Ålands cen- lsjukhus. Detta byggnadsprogram har godkänts av medicinalstyrelsen 31 oktober 1966. Enligt programmet skulle de nuvarande utrymmena för cialavdelningarna i lasaretsbyggnadens första våning förstöras, en aretsbyggnaden och sanatoriebyggnaden förenande huskropp uppföras nsom sanatoriebyggnadens första våning omdisponeras. Den totala lbyggnaden har av arkitekten beräknats till 12.850 m³.

detta sammanhang kan det också vara skäl att beröra vissa redan äffade eller planerade förändringar på tuberkulosvårdens område i skapet. Till följd av det framgångsrika arbetet för tuberkulosens mpande kunde från och med den 1 januari 1963 antalet vårdplatser Ålands centralsanatorium minskas från 50 till 25 platser, d.v.s. vdelning kunde stängas. Efter det överläkaren vid Ålands central-torium, Erik Nordström, avlidit den 16 april 1965 har det icke hel-varit möjligt att stadigvarande återbesätta denna tjänst. I före-da skrivelse av den 3 maj 1965 har medicinalstyrelsen också rekom-erat, att sanatoriet såsom enskild inrättning möjligen borde upphö- och i stället vid lasarettet inrättas en lungavdelning där även tu-ulospatienter skulle vårdas. Sanatoriebyggnadens friställda tredje ng skulle i så fall eventuellt anslutas till centralsjukhuset såsom eriatrisk vårdavdelning. Landskapsstyrelsen har ännu icke tagit slut-ståndpunkt till någon omorganisation av verksamheten vid Ålands cen-sanatorium utan understryker här endast, att lagen den 15 oktober om ändring av tuberkuloslagen möjliggör, att också andra än tuberku-patienter vårdas på centralsanatorier. Oberoende av huru den framtida rkulosvården i detta landskap kommer att utformas, står det dock n nu fullt klart, att ett effektivt och ändamålsenligt utnyttjande illgänglig personal och teknisk utrustning förutsätter ett intimt rbete mellan de för vården av patienterna på Ålands centralsanato- och av patienterna på Ålands centralsjukhus ansvariga läkarna. Ett nt organiserat samarbete har förutsatts i den nu föreliggande plan-ingen. Enligt detta förslag skulle hela sjukvårdsverksamheten betjä- av en gemensam röntgenavdelning och av en gemensam laboratorieavdel-.

arkitekt Koivula har beräknat de totala byggnadskostnaderna till 6.920 mark. Härtill kommer ännu vissa planerings- och förvaltnings-nader beräknade till 23.130 mark. Ett särskilt anskaffningsprogram däröver utarbetats i enlighet med de normer, som uppgivits gälla motsvarande behov vid sjukvårdsinrättningar i riket. Också detta an-fningsprogram hade i samband med ritningarna och övriga handlingar endet tillställts medicinalstyrelsen för granskning och godkännande. sammanställning av de totala kostnaderna för detta byggnadsföretag följande resultat:

I.	Arkitektens kalkyl över byggnadskostnader m.m.	2.480.050,-
II.	Arvode åt arkitekt och konsulter (8,5 %)	210.804,-
III.	Anskaffningar till röntgenavdelningen	365.850,-
IV.	" " laboratorieavdelningen	41.200,-

V.	Anskaffningar till poliklinikavdelningen	76.500,-
VI.	Gascentral	11.000
VII.	Möbler	50.200,-
VIII.	Telefonsystem	76.000,-
		<u>Summa mk 3.311.604,-</u>
		=====

Jämlikt 25 § 2 mom. och 35 § 2 mom. i lagen den 29 oktober 1965 om kommunala allmänna sjukhus skulle i statsunderstöd beviljas två tredjedelar av beloppet av nu ifrågavarande anläggningskostnader. Med analog tillämpning av dessa stadganden på förhållandena i landskapet Åland, skulle landskapets andel i ovannämnda kostnader uppgå till 2.207.736,- dan på de i centralsjukhuset delaktiga kommunerna skulle falla 103.868,-.

Då behandlingen av frågan om en om- och tillbyggnad av Ålands centralsjukhus i möjligaste mån bör påskyndas, har landskapsstyrelsen stannat för ett sådant förfarande, att hemställan om beviljande av ett extraordinarie anslag för täckande av landskapets andel i förberörda kostnader nu skulle göras och ärendet till den del detsamma berör kommunernas andel av dessa kostnader lämnas beroende av en särskild utredning, som skulle föranstaltas under den tid detta anslagsäskande behandlas i riksinstanser. Till följd av det synnerligen svåra utrymmesläge, som centralsjukhuset nu befinner sig i samt med beaktande av att föreliggande byggnadsprogram utarbetats med största möjliga hänsynstagande till kommunernas stränga ekonomiska läge, får man dock förutsätta att de i centralsjukhuset delaktiga kommunerna icke kommer att lägga hinder i vägen för programets förverkligande. I den särskilda kommitté, som inom ramen för sin kompetens granskat föreliggande ritningar och byggnadsprogram, har också ingått kommunala representanter.

Under hänvisning till ovanstående utredning föreslår landskapsstyrelsen vördsamt,

att Landstinget för täckande av landskapets andel i kostnaderna för en om- och tillbyggnad av Ålands centralsjukhus skulle hos Ålandsdelegationen utverka ett extraordinarie anslag om 2.207.736 mark genom en sålydande framställning.
Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Sedan Republikens President - - - - - (se framställningen ovan)

- - - - - delaktiga kommunerna skulle falla l.103.868 mark.

På grund av det ovan anförda anhåller landstinget vördsamt,

att Ålandsdelegationen för täckande av landskapets andel i kostnaderna för en om- och tillbyggnad av Ålands centralsjukhus skulle bevilja landskapet Åland ett extraordinarie anslag om 2.207.736 mark.

Mariehamn, den 1966.

På landstingets vägnar:

.....

talman.

.....

vicetalman.

.....

vicetalman.

Mariehamn, den 24 november 1966.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Vicelantråd

Alarik Häggblom
Alarik Häggblom.

Äldre landskapssekreterare

Jan Erik Lindfors
Jan Erik Lindfors.